

ESQUERDES EN LA PARET

Monòleg per a un actor o una actriu

A Lorena

Autor: Tadeus Calinca

ACTOR O ACTRIU: Vivim en una permanent il·lusió. Pensem, per exemple, que el nostre cos té límits. Ara mateix camine i observe com els meus peus entren en contacte alternativament amb el terra, i el meu cos es desplaça. Les mans i els braços s'uneixen i se separen. Els límits entre uns i altres semblen clars, podria fer moltes frases per a descriure'ls i no em costaria gaire trobar-hi els verbs corresponents. — Pensem, també, que les cases on vivim són inamovibles, cases com aquesta, amb les seues quatre parets perfectament rectilínies que ens prometen un ordre. Mireu-les! Jo en tinc una a prop i vull tocar-la. ¿Qui no té en la memòria un concepte clar del que és una paret? No calen paraules per indicar-vos allò que en sí mateix és l'esquelet o l'esquema d'una idea major. Escaires, formes rectes, punts equidistants entre la base i el sostre, línies que s'alcen en vertical sobre un plànol. Hi ha en aquesta quietud una promesa d'allò immòbil i constant. — Mirem per la finestra i pensem que aquella muntanya sempre estarà al seu lloc. Reconeixem a l'instant les seues formes immutables: el cim dividit en dues llomes quasi bessones; la vessant ombrívola, que es va fent menys escarpada a mesura que s'acosta als barris alts de la ciutat. Distingim les roques de perfil familiar, i algunes coves que tenen nom propi, els quals no vull mencionar

ara. Muntanya de sempre. La seua allargada ombra sembla repetir-se tots els vespres. — Així ho creiem. — Quan anem a la gasolinera amb el nostre vehicle particular sempre hi ha combustible per als dipòsits. Un empleat ix a atendre'ns, selecciona la mànega adequada, la del gas-oil o la de gasolina sense plom, ¿quanta en vol?, quinze litres; sota l'atenta mirada del client el comptador gira frenètic, de fet hi ha dos comptadors, un per als litres i l'altre per als diners, ¿quant és?, ací té, agarrem el canvi i tornem al cotxe. Després vindrà la carretera acostumada, el pont de ferro sobre el riu, quilòmetres nítidament senyalitzats que et porten a aquesta ciutat o a aquella altra. ¡Et prometen una direcció, són un amistós cant de sirenes! A cada costat de la carretera hi ha línies pintades de color blanc o groc, al centre de la carretera les línies són de vegades contínues i unes altres vegades interrompudes, petites franges separades per espais buits. ¿Què dir dels senyals de trànsit, blaus o blancs, triangulars o redons, o dels cartells indicadors on llegim noms i xifres? Conduir en aquestes condicions lineals ens transporta al benestar i ens fa sentir-nos segurs. ¿Podríem imaginar un camí completament negre enmig de la nit, un camí d'asfalt negre sense cap línia o senyal? — Arribem per fi a casa, l'anomenem "casa" però en realitat no és més que un petit apartament en un gegantí edifici de moltes plantes. Entrada principal, vestíbul, tres esglaons, ascensor, passadís, porta d'entrada, ja hi sóc! — Les parets del meu pis m'esperen immòbils, són la garantia d'allò estable. Les contemple. Colpege amb els artells sobre la seua superfície i obtinc el mateix so buit de sempre. Veig, de sobte, una cosa estranya. Davant meu apareix una esquerra, una finíssima línia que s'ha obert pas en la paret. ¿On ha nascut?, em pregunte. Li passe el tou del dit per sobre i note el minúscul escalonet que s'ha format sobre la superfície blanca. Aquesta esclatxa solitària és potser el testimoni d'una cosa més gran, de forces que van més enllà d'aquest humil habitacle. N'hi ha una altra sota la finestra, fins i tot sembla bifurcar-se en una línia nova que va endinsant-se

en la paret. D'on sorgeixen?, em pregunta. — Cal sortir al carrer, desfer el camí i anar cap a fora, des d'allà baix contemplem el formidable bloc d'apartaments, plantat enmig d'aquest espai urbà que conté parcs on juguen els xiquets i alguna font ornamental, i que està envoltat de carrers asfaltats, amples voreres i semàfors. Costa creure-ho quan el mirem des de sota i apreciem la seua superba grandària, costa imaginar-ho, però és veritat: l'edifici oscil·la. Ho fa lleugerament i imperceptible, els seus materials es dilaten, es contrauen, hi ha una certa elasticitat en les imponents bigues d'acer i els revestiments de formigó, hi ha un microscòpic moviment d'oscil·lació, com el d'una tija d'herba quan bufa una tènue brisa enmig del bosc. — Ací tenim una altra esquerra, traça una línia quasi paral·lela al cantó d'aquest pilar, la formen diminutes dents de serra que han anant clivellant poc a poc la fina capa de ciment. — El colós està viu, el gegant de formigó palpita com un animal. No hi ha res deixat a l'atzar. Algun enginyer ha calculat amb exactitud la resistència de l'estructura, sap que els pilars principals absorbiran l'imperceptible vaivé d'aquesta immensa mola. — El resident no percep res de tot això. Està convençut que les quatre parets del seu rectilini habitatge estan detingudes en l'espai. — S'equivoca. — Pot produir-se també un terratrèmol. — L'escorça terrestre s'ha desplaçat lleugerament sota els nostres peus, però nosaltres creïem que el sòl era ferm! ¡La terra que xafe: a ella m'aferre, a ella pertany! ¡Un colp terrible de la natura s'abat contra aquesta terra vella on hem viscut! Alceu el cap! ¡Alceu-lo entre mans tremolenques!: ¿No ho veieu, com cauen cases que són meravelloses? Es baden les columnes més sublimes, i es veu de sobte, sobre la polida superfície de marbre, una esclatxa diminuta que trenca el dibuix de l'escultura. ¡S'enfonsen sostres que tenien segles, mira com cauen a trossos les teules i les voltes! Al jardí hi ha una figura esculpida en pedra, un déu, una nimfa, els seus contorns han quedat desfigurats per un microscòpic esglaó. — Pensem que sempre hi serà allò que coneixem. Aquesta és la nostra

confiança quotidiana. Llancem escombraries a la platja sense saber que l'arena és un organisme viu, i el nostre fem una ferida en el seu cos. Agarre el cotxe i em desplace cap a la meua platja predilecta. Hauria de saber d'on s'ha extret el ferro que forma el xassís, però no ho sé, seguisc conduint, hauria de saber d'on prové el cautxú dels pneumàtics o el vidre de les finestres, però no ho sé, mai ho he sabut, continue endavant. Explota, a l'interior dels cilindres, el gas-oil. Ha nascut a la terra, s'evapora en l'aire, entra als nostres pulmons, s'enlaira fins a l'estratosfera, on s'acumula i no fa altra cosa que seguir viu. — Quan estem sols a les nostres cases, creiem que som un únic ser viu entre natura morta. És un error. ¿On comença la meua frontera? ¿Quan va sorgir allò que sóc? Així va ser també entre nosaltres, ¿ho recordes?, entre tu i jo. — Ens creiem una suma de dos individus entrelaçats l'un al costat de l'altre, amb l'altre, però en tot moment separables: qualsevol persona que ens coneguera podria identificar-nos fàcilment. Dirien: “tu ets tu”, i després afegirien: “i aquesta persona és amb tu ara mateix”. — ¿De què estic parlant? — Així va ser entre tu i jo, — tu i jo! — ¿Què és això? — Parlem de tu i de mi, de nosaltres. — Tu i jo. — El que jo sóc amb el tu que ets tu, individus separats per fronteres visibles, ¿qui podria dubtar-ho? Jo! Jo dubte! — Personatges d'una cosa que sembla un edifici de contrapesos i contraforts, i al mateix temps un hàbitat en fràgil equilibri. ¡La porta està oberta: vingueu al bosc amb les vostres serres mecàniques i haureu desfet un reeixit vinclé! — De vegades semblàvem guardar silenci, romaníem immòbils o almenys tancàvem els ulls en l'abraçada. Units en la nostra pròpia ombra engendrada en un quelcom que resulta incompreensible i formidable. — Tensió, distensió, equilibri de forces i de mesures! ¡Caldria aplaudir la nostra brevíssima història d'amor! ¿Què va durar? No ho sé, mesurem-la: ¿tres setmanes, ¿dos mesos?, ¿com es fa per obtenir el càlcul?, ¿com s'obté el còmput general? — ¿Què importa? — Arquitectura de l'aire que penetra la línia del temps. Ací la teniu: una insubstancial història d'amor difuminada

en el temps. ¡Celebrem-la entre tots! Aplaudim-la! Caldrien banderes multicolors al sostre, caldria una nit d'estiu sota la lluna! ¿On són les orquestres i els fanals plens de llum, on és la gent que llança confetti al so d'una música de fanfàrria, on són els ballarins de peus alats i ànim encés? ¡Allargueu els braços cap amunt, colpegeu fort amb les palmes! ¡Així, ben fort! Aplaudim tots junts! ¡Aplaudim aquest amor que no ha existit a penes si s'observa des de fora, que no ha trencat res que siga visible! ¡Lloada siga la nostra història d'amor en forma d'esclatxa imperceptible, lloat siga aquest episodi insignificant! ¿Qui es detindria a mirar les seues diminutes empremtes sobre el mapa de les nits i els dies? ¿Qui li dedicaria una frase o una simple mirada? — L'ombra de la muntanya allarga els seus fils a través de les finestres. Com abans, com cada dia. — Observe un cop més la llisa superfície de la paret en aquest clarobscur, però preferisc que siga el cos el que experimente. Pose les mans i els braços sobre la paret, també els laterals de la cara i el cabell. — Amb els ulls tancats em retrobe amb tot allò que semblava no existir. — I parle amb tu. — Durant llargs anys he ignorat el teu batec, però ara m'arriba com una tremolor indefinida. — Parle amb tu, que separe l'interior de l'exterior, parle amb tu en aquest límit notable, recórrec amb els dits la trajectòria quasi imperceptible de l'esquerda que va obrint-se pas sobre la teua pell ferida. — ¿Com he gosat pensar que no et movies amb mi, o que jeies morta al meu costat? — ¿Com he pogut pensar que el teu viatge no era també el meu viatge?

FI